

Tillsyn av yogamattor och andra träningsredskap 2023

Kemikalieinspektionen arbetar med att minska risken för att människor och miljö skadas av kemikalier. Vi är en statlig myndighet som kontrollerar att företag följer reglerna för kemiska produkter, bekämpningsmedel och kemikalier i varor. Vi prövar ansökningar om tillstånd för att sälja och använda bekämpningsmedel. För att främja god hälsa och bättre miljö utvecklar vi lagstiftning och andra styrmedel i Sverige, inom EU och internationellt.

Kemikalieinspektionen.

Artikelnummer: 511 487

Förord

Kemikalieinspektionen arbetar på uppdrag av regeringen med att stärka arbetet för en giftfri cirkulär ekonomi i Sverige, EU och globalt. Under 2023 sker insatser på flera områden för att göra produkter och varor giftfria från början. Att utveckla kemikalietillsynen är en del av detta arbete. En effektivare tillsyn bidrar även till att minska kemiska risker i vardagen och är därigenom ett steg på vägen att nå riksdagens miljö kvalitetsmål Giftfri miljö, det mål myndigheten ansvarar för.

Denna rapport beskriver ett tillsynsprojekt där vi har kontrollerat yogamattor och andra träningsredskap. Projektet genomfördes av Kemikalieinspektionens tillsynsavdelning. Susan Strömbom har varit projektledare. Övriga projektdeltagare har varit Anders Appelblom, Karina Zaluska och Sofia Bejgarn.

Innehåll

Sammanfattning	4
Summary	6
1 Inledning	8
1.1 Om Kemikalieinspektionen.....	8
1.2 Därför kontrollerar vi yogamattor och andra träningsredskap	8
1.3 Lagstiftning som vi kontrollerade.....	9
2 Metod	10
2.1 Urval av ämnen för analys	10
2.2 Hur vi valde företag och varor för kontroll.....	11
2.3 Hur vi genomförde kontrollerna.....	12
2.4 Åtgärder vid brister.....	13
3 Resultat	13
3.1 Begränsade ämnen i varor och ämnen på kandidatförteckningen	15
3.2 Marknadskontrollåtgärder	19
4 Diskussion	20
4.1 Begränsade ämnen och ämnen på kandidatförteckningen.....	20
4.2 Erfarenheter från inspektionsbesök.....	21
5 Slutsatser	22
6 Råd till konsumenter och företag	24
6.1 Råd till konsumenter	24
6.2 Råd till företag som säljer varor	24
Bilaga 1. Kemiska ämnen	25
Bilaga 2. Kontrollerade varor	27

Sammanfattning

Kemikalieinspektionen har i det här tillsynsprojektet kontrollerat totalt 40 varor – främst yogamattor och yoga/gymbollar - från 23 företag. Vi har låtit utföra kemiska analyser av varorna och letat efter ämnen som är reglerade i Reach-förordningen och POPs-förordningen.

7 av varorna (17,5 procent) innehöll för höga halter av förbjudna ämnen, och samtliga brister var mjukgörande ämnen i mjuk/skummad PVC plast. Den vanligaste ämnesbristen var för DIBP¹ där vi hittade för höga halter på mellan 0,2-32 viktprocent i 6 varor. En vara hade för höga halter av kortkedjiga klorparaffiner (SCCP). Det var dessutom 7 varor (17,5 procent) som innehöll mellankedjiga klorparaffiner (MCCP), som finns på den så kallade kandidatförteckningen i Reach-förordningen, i halter mellan 0,3-26 viktprocent. När ämnen på kandidatförteckningen förekommer i varor i halt om 0,1 viktprocent eller mer innebär det krav att yrkesverksamma mottagare ska få information om innehållet av dessa särskilt farliga ämnen. Tre av dessa sju varor innehöll förutom MCCP även för höga halter av DIBP.

Ämnena vi hittade i för höga halter är begränsade i två olika lagstiftningar. Det är viktigt för företagen att ställa krav på sina leverantörer om innehåll av ämnen utifrån alla lagstiftningar som deras produkter omfattas av.

Vi kontaktade företagen som hade sålt varorna och informerade dem om resultatet. Samtliga företag med varor med för höga halter begränsade ämnen valde frivilligt att sluta sälja varorna. Vi tillfrågade de företag som sålt produkter som innehöll ett ämne på kandidatförteckningen i halt om 0,1 viktprocent eller mer om vilken information de lämnat till sina yrkesverksamma mottagare. Inget av företagen hade lämnat någon information om förekomsten av kandidatämnen.

Yogamattor och annan träningsutrustning används i direkt kontakt med hud (handflator, fotsulor etc.), både av privatpersoner och i yrkesverksamheter (gymutrustning, idrottshallar etc.). Yogamattor och yogabollar kan även tänkas användas av barn i lek. De ämnen som vi letat efter i detta projekt regleras i kemikalielagstiftningen utifrån att de har farliga egenskaper. Exempelvis ftalater som DIBP kan tas upp av huden och kan på sikt påverka både förmågan att få barn och fostrets utveckling. Det är därför anmärkningsvärt att varor som kommer i direkt hudkontakt, i flera fall innehåller så pass höga halter av dessa farliga mjukgörare. Dessa produkter innebär i sig inte en akut risk för användaren, men innehållet av dessa ämnen bidrar till den totala exponeringen av hälso- och

¹ Diisobutyftalat

miljöfarliga ämnen som vi utsätts för i vår vardag och kan ge effekter på längre sikt.

Vi gjorde inspektionsbesök hos alla företag som hade varor som innehöll för höga halter av begränsade ämnen. Kunskapsnivån var varierande och flera företag, framför allt de mindre, nämnde att de tyckte att kemikalielagstiftningen är svår att förstå och tillämpa.

Resultatet från projektet visar att det finns yogamattor och yogabollar på den svenska marknaden som inte uppfyller kemikalielagstiftningens krav och det finns ett fortsatt behov av marknadskontroll.

Summary

In this enforcement project, the Swedish Chemicals Agency has analysed a total of 40 articles - mainly yoga mats and yoga/gym balls - from 23 companies. We have carried out chemical analyses of the articles and looked for substances that are regulated in the REACH regulation and the POPs regulation.

7 of the articles we analysed (17,5 percent) contained restricted substances in concentrations above limit values, and all cases concern plasticisers in soft/foamed PVC plastic. The most common substance was the phthalate DIBP, and we found excessive levels of between 0.2-32 % by weight of DIBP in 6 articles. One article had excessive levels of short-chain chlorinated paraffins (SCCPs). There were also 7 products (17,5 percent) that contained medium-chain chlorinated paraffins (MCCPs) in concentrations between 0.3-26 percent by weight. This substance is on the so-called candidate list in the REACH regulation. When a substance on the candidate list is present in articles in a concentration of 0.1% by weight or more, it means that professional recipients must receive information about the content of these substances of very high concern. In addition to MCCP, three of these seven products also contained DIBP above the limit value.

The substances we found are restricted in two different pieces of legislation. It is important for companies to specify the requirements to their suppliers regarding the content of substances based on all legislations applicable to their products.

We contacted the companies that had sold the articles and informed them of the results. All companies with restricted substances in concentration above limit values in their article/s voluntarily stopped selling the articles. Companies that sold articles containing a substance on the candidate list above 0,1 percent by weight were asked what information they provided to their professional recipient. None of these companies had provided any information on the presence of candidate list substances to their professional recipients.

Yoga mats and other training equipment are used in direct contact with skin (palms, soles of feet, etc.), both by individual consumers and in professional activities (gym equipment, sports halls, etc.). Yoga mats and yoga balls can also be used by children during play. The substances we looked for in this project are regulated in the chemical legislation on the basis that they have dangerous properties. For example, phthalates such as DIBP can be absorbed by the skin and can eventually affect both the ability to have children and the development of the fetus. It is therefore remarkable that articles that come into direct skin contact, in several cases, contain such high levels of these dangerous softeners. Use of these articles does not pose an acute risk but contributes to the total exposure of

hazardous substances that we are exposed to in our everyday life and can have long-term effects.

We conducted inspection visits to all companies that sold articles that contained restricted substances in concentration above limit values. The level of knowledge varied greatly between companies and, especially the smaller ones, mentioned that they found the chemical legislation difficult to understand and apply.

The project shows that there are yoga mats and yoga balls on the Swedish market that do not meet the requirements of the chemical legislation and there is a need for continued market control.

1 Inledning

1.1 Om Kemikalieinspektionen

Kemikalieinspektionens uppdrag är att minska riskerna för att människor och miljö skadas av kemikalier. Vi är en myndighet under den svenska regeringen och vi arbetar i Sverige, inom EU och i världen. I vårt uppdrag ingår utveckling av lagstiftning och andra styrmedel samt att pröva ansökningar om tillstånd att få sälja och använda växtskyddsmedel och biocidprodukter. Vi har även tillsynsansvar för kemiska produkter, bekämpningsmedel och kemiska ämnen i varor. Tillsynen riktar sig i första hand mot importörer och tillverkare men även återförsäljare i vissa fall. Vi ger också tillsynsvägledning till kommuner och länsstyrelser i frågor som rör vårt område.

1.2 Därför kontrollerar vi yogamattor och andra träningsredskap

Detta är ett tillsynsprojekt inriktat på kemikalier i träningsredskap tillverkade av skummad och mjuk plast samt gummi, främst yogamattor och yoga/gymbollar men också annan träningsutrustning.

Träningsredskap så som yogabollar och yogamattor kommer i upprepad eller långvarig kontakt med huden under normal användning. Yogamattor, yogabollar och andra träningsredskap kan även tänkas användas av barn som tränar eller leker. En del farliga kemikalier kan tas upp genom huden både hos vuxna och barn och påverka kroppen negativt. Barn är dock extra känsliga för farliga kemikalier eftersom barn fortfarande genomgår viktiga utvecklingssteg, där vissa kemikalier kan påverka utvecklingen negativt med effekter som visas först mycket senare i livet. Barn har även lägre kroppsvikt, och stoppar i högre utsträckning saker i munnen, vilket innebär att de utsätts för större mängder kemikalier än vuxna i förhållande till sin kroppstorlek. Därför är det viktigt att skydda vuxna och barn från skadliga ämnen, som exempelvis vissa ftalater, i yogamattor och andra träningsredskap som används med upprepad eller långvarig hudkontakt.

För att minska de negativa hälso- och miljöeffekterna under produkternas livscykel är det viktigt att de inte innehåller skadliga ämnen. Förekomsten av skadliga ämnen i varor medför risker för hälsa och miljö framför allt vid tillverkning av produkterna, vilken ofta sker i länder utanför EU, men även när produkterna används eller senare blir till avfall. Under användningen bidrar produkterna till den sammanlagda exponeringen för kemiska ämnen som vi människor utsätts för i vår vardag.

I ett tidigare tillsynsprojekt utfört 2016² kontrollerades varor i gummi och mjuk plast för bland annat PAH:er³ och mjukgörare. Resultaten visade att det i några varor fanns förbjudna PAH:er, den förbjudna mjukgöraren (SCCP) och mjukgörande ftalater som, vid den tidpunkten, enbart var upptagna på kandidatförteckningen i Reach-förordningen (DEHP⁴, DBP⁵ och DIBP⁶).

Fokus för de kemiska analyserna i det här projektet har, liksom i det tidigare projektet, varit innehållet av vissa mjukgörare (bland annat ftalater, kort- och mellankedjiga klorparaffiner) samt polycykliska aromatiska kolväten (PAH:er), men även innehåll av andra kemiska ämnen har kontrollerats. Dessa ämnen regleras i Reach- och POPs-förordningen.

1.3 Lagstiftning som vi kontrollerade

Nedanstående lagstiftningar är de som varit relevanta för det här projektet.

Reach-förordningen (EG nr 1907/2006) är EU:s mest omfattande kemikalielagstiftning. Reach står för *Registration, Evaluation, Authorization and Restriction of Chemicals*. De flesta regler rör kemiska ämnen och blandningar, men vissa berör varor, till exempel ett antal begränsningar i bilaga XVII. Bland annat finns en begränsning för innehåll av fyra ftalater (en sorts mjukgörare i plast) som är förbjudna i varor sedan 7 juli 2020. Dessa ftalater kan förekomma i yogamattor, yogabollar och andra varor av skummat material eller mjuk plast. Polycykliska aromatiska kolväten (PAH:er) kan finnas i gummi och kan ingå i färgpigment för svarta material. Begränsningen av PAH:er finns i bilaga XVII i Reach-förordningen och innebär att sådana varor som har plast- och gummidelar som kan komma i kontakt med hud eller munhåla inte får släppas ut på marknaden om de innehåller halter över 1 mg/kg (0,0001 viktprocent) av någon av de PAH:er som begränsningen omfattar.

Reach-förordningen innehåller även bestämmelser om att särskilt farliga ämnen (Substances of very high concern, SVHC) ska tas upp i den så kallade kandidatförteckningen (Reach artikel 59). Kandidatförteckningen är en varningslista över ämnen som kommer att regleras på sikt utifrån sina farliga egenskaper. I Reach-förordningens artikel 33 finns det sedan ett informationskrav kopplat till ämnen på kandidatförteckningen. Artikel 33 beskriver leverantörers skyldighet att lämna information om särskilt farliga ämnen, om de ingår i en halt över 0,1 viktprocent i en vara. Denna information ska alltid lämnas till

² [Tillsyn 8/17: PAH:er i gummi och plast - Kemikalieinspektionen](#)

³ polycykliska aromatiska kolväten

⁴ Di(2-ethylhexyl)ftalat

⁵ Dibutylftalat

⁶ Diisobutyftalat

yrkesmässiga kunder medan konsumenter har rätt att på begäran få informationen kostnadsfritt och inom 45 dagar. I det här projektet fokuserade vi framför allt på ett antal ftalater, samt kortkedjiga klorparaffiner (short-chain chlorinated paraffins, SCCP) och mellankedjiga klorparaffiner (medium-chain chlorinated paraffins, MCCC) som finns upptagna på kandidatförteckningen.

POPs-förordningen (EU nr 2019/1021) är ett EU-gemensamt regelverk som implementerar två internationella konventioner om ämnen som är svårnedbrytbara, sprids långt i miljön och som kan skada miljön och människor vid låga koncentrationer. POPs står för Persistent Organic Pollutants (persistenta organiska föreningar). Förordningen förbjuder avsiktlig användning av de ämnen som tagits upp i förordningen, och begränsar hur mycket av ämnena som tillåts finnas som oavsiktliga föreningar. Det ämne som vi främst kontrollerat i detta projekt som begränsas av denna förordning är kortkedjiga klorparaffiner (SCCP). Det är en grupp ämnen som används som mjukgörare och flamskyddsmedel i framför allt PVC-plast. För SCCP gäller begränsningen i POPs-förordningen parallellt med informationskravet i Reach-förordningen.

I Avfallsdirektivet (EG) nr 2008/98 finns en regel om att varje tillverkare, importör eller distributör av en vara som släpps ut på marknaden i EU/EES och som innehåller ett särskilt farligt ämne på kandidatförteckningen i Reach i en halt av mer än 0,1 viktprocent, måste lämna information till SCIP-databasen hos Echa. SCIP är en databas som samlar information om varor som innehåller särskilt farliga ämnen. Informationen i databasen är framför allt till för företag som hanterar avfall och återvinning av varor och material som kan innehålla farliga ämnen. Databasen drivs av den europeiska kemikaliemyndigheten Echa.

I biocidförordningen (EG) nr 528/2012, förkortas ofta BPR, finns det regler om märkning för biocidbehandlade varor som innehåller eller har behandlats med biocider och som säljs med påståenden om egenskaper som uppnås från biociden. Sådana egenskaper kan till exempel vara ”antibakteriell”. Märkningen ska vara på svenska och bland annat informera om att varan innehåller en biocid, samt namnet på denna. Ibland behöver även försiktighetsåtgärder anges. Syftet med märkningen är bland annat att konsumenten ska kunna göra ett medvetet val vid köpet. Att sälja biocidbehandlade varor med bristfällig märkning är förbjudet.

2 Metod

2.1 Urval av ämnen för analys

I det här projektet kontrollerade vi förekomsten av vissa ämnen som regleras i Reach- och POPs-förordningarna. Vi valde att fokusera på ämnen eller

ämnesgrupper där vi ofta ser brister, såsom kortkedjiga klorparaffiner (SCCP) samt ftalater (både de som är begränsade och de som är upptagna på kandidatförteckningen). Vi fokuserade även på ämnen vi tidigare inte kontrollerat i någon stor utsträckning i just den här typen av produkter så som PAH:er och mellankedjiga klorparaffiner (MCCP). Förutom MCCP har vi även kontrollerat ett antal andra ämnen på kandidatförteckningen i Reach, bland annat ftalater samt azodikarbonamid (ADCA) som används som jäsningsmedel vid tillverkning av skumplast (exempelvis polyuretanskum).

Fullständiga ämnesnamn samt i vilken lagstiftning de är reglerade finns i Bilaga 1. Kemiska ämnen.

2.2 Hur vi valde företag och varor för kontroll

I projektet ville vi inkludera varor som konsumenterna köper, antingen i vanlig butik eller på nätet. Vi kontrollerade därför aktörer som säljer varor på webbsidor och digitala marknadsplatser men också varor som säljs i fysisk butik.

Vi kontrollerade både stora företag med ett brett sortiment av varor som når ut till ett stort antal konsumenter och mindre företag. I flera fall där vi köpte in varor från butiker har det visat sig att de haft svenska leverantörer/EU-leverantörer (svenska distributörer eller distributörer inom EU). I de fall varan haft någon brist har vi inkluderat leverantörsföretagen i projektet och inlett tillsynsärenden mot de svenska företagen. Sammanlagt kontrollerades 23 företag, varav 18 svenska företag där tre av företagen är distributörer till andra svenska företag i projektet. Företagen som ingick i projektet tillhör grovt indelat följande kategorier:

- Tillverkare som säljer varor under eget varumärke. Detta inkluderar både företag nischade inom sport- och fritidsbranschen samt större kedjor med ett brett sortiment inom flera branscher.
- Fysiska och webbaserade sport- och fritidsbutiker inriktade på hälsotillkost och träningsredskap (återförsäljare).
- Distributörer inom EU eller importörer till EU som säljer varorna till återförsäljare i Sverige.
- Marknadsplatser som förmedlar produkter via säljare på sina digitala plattformar.
- Övriga aktörer vars huvudsakliga fokus inte inkluderar yogamattor och annan träningsutrustning, exempelvis nätapotek och en nätbutik för byggvaror och inredning.

Ett företag kan ha flera roller. Företaget kan till exempel både agera som tillverkare för en vara och sälja en annan vara via sin marknadsplats.

Varor i skummat material och mjuk plast, framför allt yogabollar och yogamattor, var fokus i det här projektet. Andra varor vi undersökte var bland annat power grips, träningsband samt motståndsband med eller utan handtag.

När vi sökte ut varor på nätet tog vi även hänsyn till kundnöjdhet och eventuella kommentarer som kunde tyda på att varorna var av sämre kvalitet (till exempel dålig lukt eller klabbigt material). Vi undersökte även ett antal yogamattor som ingick i Råd & Röns undersökning⁷ från 2022.

Totalt valde vi ut 40 varor för kontroll i detta projekt, se tabell nedan.

Tabell 1. Granskade varor uppdelade i olika kategorier

Typ av vara	Antal analyserade varor
Yogamattor/träningsmattor	21
Yoga/pilatesbollar	15
Gummiband/motståndsband med eller utan handtag samt power grips	4
Totalsumma	40

2.3 Hur vi genomförde kontrollerna

Varorna köptes in via nätet eller i fysisk butik från de företag vi hade valt ut. När vi hade fått varorna gjorde vi egna tester med ett XRF-instrument⁸ som kan detektera grundämnen på ytan av material vilket skulle kunna påvisa ett innehåll av ämnen begränsade i POPs- eller Reach-förordningen. Ämnen som kan detekteras med XRF-instrumentet är till exempel bly, kadmium och bromerade flamskyddsmedel. Vi kan med hjälp av instrumentet även få reda på om materialet är gjort i PVC-plast som kan vara en indikator på att varan innehåller mjukgörare. De ämnen/ämnesgrupper vi huvudsakligen var intresserade av att analysera i det här projektet, som exempelvis ftalater, klorparaffiner och PAH:er, kan inte detekteras med XRF-instrumentet. Vi valde därför att skicka samtliga varor för analys på externt laboratorium för fler utförliga och noggranna analyser.

När vi fick tillbaka testresultatet kontaktade vi företaget som sålt varan och informerade om testresultatet. Om produkten hade några brister kommunicerade vi om åtgärder med företaget. Ifall företaget hade köpt en vara med brist från ett annat företag i Sverige inledde vi även ett tillsynsärende mot leverantören. Vi

⁷ Artikel från Test Råd & Rön 2022 Yogamattor: Yoga giftfritt med rätt matta.

⁸ XRF står för X-Ray Fluorescens och är en teknik som baseras på att material bestrålas med röntgenstrålning och då avges fluorescerande strålning tillbaka som fångas upp av instrumentet. Instrumentet kan då läsa av vilka grundämnen material består av. Tekniken ger en indikation på vilka grundämnen som finns i materialet och vilka halter det rör sig om.

kommunicerade även med utländska leverantörer om bristerna och kontaktade myndigheter i berörda EU-länder.

2.4 Åtgärder vid brister

Vi kontaktade företagen som sålt varorna och informerade dem om resultatet. I de fall där varorna hade brister gällande det kemiska innehållet och/eller ämnen på kandidatförteckningen i Reach-förordningen fick företaget som sålt varan ett inspektionsmeddelande där de ombads svara på ett antal frågor om produkten, bland annat vilka åtgärder de tänkt vidta (vid brister). För varor som kommer från utländska marknadsplatser har vi inte möjlighet att utfärda saluförbud utan kan endast informera om bristerna.

Som tillsynsmyndighet är vi skyldiga att anmäla vissa överträdelser som omfattas av miljöbalken (1998:808) till miljöåklagare. Det gäller till exempel då varor innehåller ämnen som begränsas i Reach-förordningen eller POPs-förordningen i halter över gällande gränsvärden. Åklagare avgör sedan om förundersökning ska inledas och om straffrättsliga påföljder är aktuella. Tillsynsmyndigheter inom EU ska anmäla farliga produkter som de hittar i sina kontroller till databasen Safety Gate⁹. Till denna databas anmäls produkter med olika sorters risker. En del av informationen är tillgänglig för allmänheten och varje vecka publiceras en rapport med nya notifikationer.

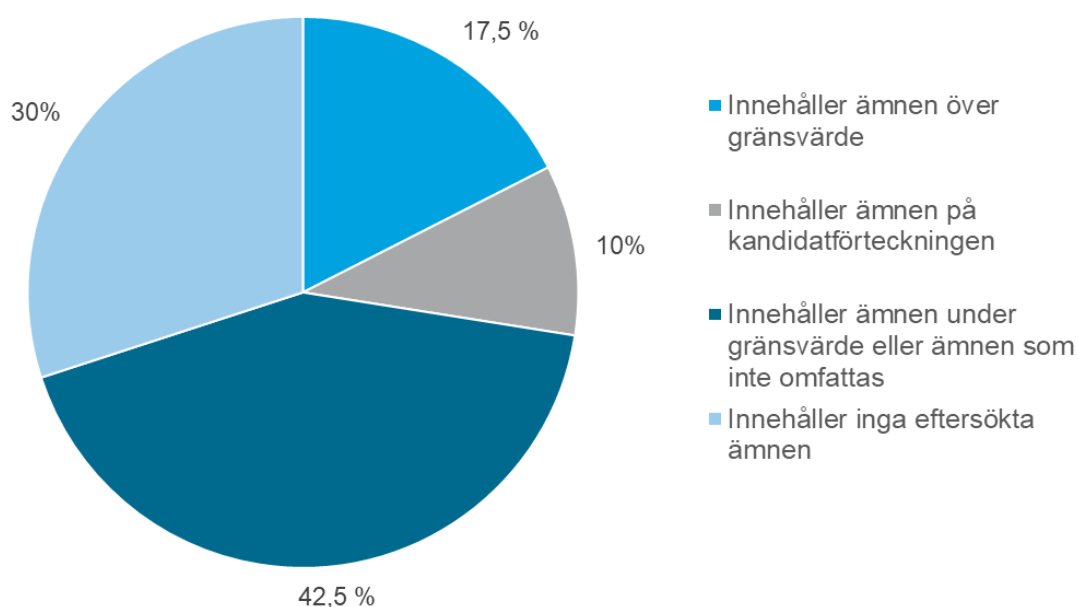
3 Resultat

I projektet analyserades 40 yogamattor, yogabollar, power grips och gummiband/motståndsbånd för att kontrollera om de innehåller ett antal utvalda ämnen som är reglerade i kemikalielagstiftningen. Sju varor innehöll ämnen i halter över gränsvärdet i Reach-förordningen eller POPs-förordningen. Det motsvarar 17,5 procent av de undersökta varorna. Sex av dessa varor innehöll ftalaten DIBP i högre halter än gränsvärdet i Reach-förordningen och en vara innehöll SCCP (kortkedjiga klorparaffiner) i halt över gränsvärdet i POPs-förordningen. Sju varor (17,5 procent) innehöll över 0,1 viktprocent av MCCP, som inte är begränsad men finns upptagen på kandidatförteckningen i Reach-förordningen och därmed omfattas av informationsplikt. Tre av dessa sju varor med MCCP innehöll även för höga halter av DIBP och redovisas därför inom kategorin varor som ”innehåller ämnen över gränsvärde”. De fyra varor (10 procent) som enbart innehöll MCCP redovisas inom kategorin ”innehåller ämnen på kandidatförteckningen” i figuren nedan.

⁹ [Safety Gate: the EU rapid alert system for dangerous non-food products \(europa.eu\)](https://europa.eu/safety-gate)

I 17 av varorna (42,5 procent) hittade vi begränsade ämnen i halter under gränsvärdet alternativt ämnen som inte är reglerade för just den varutypen eller där ämnet omfattas av ett undantag för det specifika användningsområdet. 12 av varorna (30 procent) innehöll inga av de ämnen som vi letade efter i detekterbara halter.

I Figur 1 nedan presenteras det sammanlagda resultatet för de varor som analyserats. I Bilaga 2. Kontrollerade varor listas alla varor som granskats i projektet, bland annat vilka produkter som innehöll förbjudna ämnen och/eller ämnen på kandidatförteckningen.

Figur 1 Diagrammet visar andelen varor som innehöll ämnen över gränsvärde, ämnen på kandidatförteckningen, ämnen i halter under gränsvärde eller som inte omfattades av begränsningen, samt antalet varor som inte innehöll några eftersökta ämnen.

Som beskrivs ovan så var det i själva verket sju varor som innehöll ett ämne på kandidatförteckningen (d.v.s. 17,5 % av de kontrollerade varorna), men tre av dessa innehöll även ett begränsat ämne över gränsvärdet i lagstiftningen. För att inte förvränga den sammantagna statistiken redovisas dessa tre varor endast under kategorin *Innehåller ämnen över gränsvärde*, då vi betraktar det som en allvarligare brist.

3.1 Begränsade ämnen i varor och ämnen på kandidatförteckningen

I detta projekt valdes 40 varor ut, framför allt yogamattor och yogabollar. Val av relevanta kemiska analyser för de olika materialtyperna har baserats på Kemikalieinspektionens tidigare erfarenhet av förekomsten utav reglerade ämnen i olika typer av riskmaterial. Tabell 2 nedan visar vilka ämnen vi testade och i vilka typer av material. Mer information om ämnena finns Bilaga 1. Kemiska ämnen

Tabell 2 Antal analyser per ämne/ämnesgrupp i olika material och varor. Då en vara kan bestå utav flera olika material gjordes i vissa fall mer än en analys per vara*. Varor som enbart analyserats med XRF-instrument ingår inte här.

Ämnen (exakta namn och CAS nummer anges i Bilaga 1. Kemiska ämnen)	Typ av material	Antal analyser	Antal analyserade varor *
Ftalater	Mjuk plast, skummad plast	36	36
Klorparaffiner (SCCP samt MCCP)	Mjuk plast, skummad plast	37	36
Polycykliska aromatiska kolväten (PAH)	Svarta/mörka material samt gummi	37	33
ADCA - Azodikarbonamid	Skummad plast (främst polyuretan)	26	25
N,N-dimetyl-formamid (DMF)	Skummad plast (främst PVC och polyuretan)	19	19
Formamid	Skummad plast (främst EVA plast)	4	4
Silver	Material med påstående om antibakteriell funktion	1	1

3.1.1 Begränsade ämnen i varor

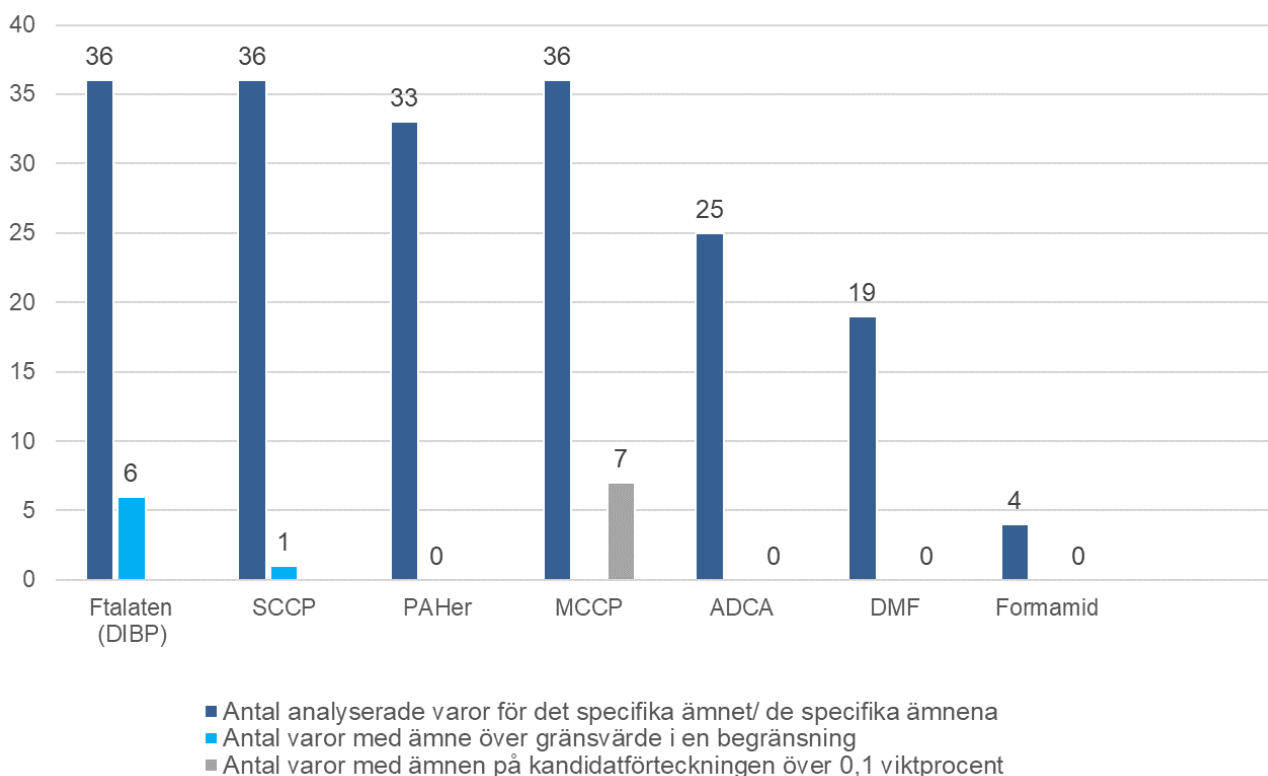
Kemikalieinspektionens granskning visade att cirka 18 % (17,5 %) av det totala antalet varor som granskades innehöll förbjudna ämnen. Dessa varor, i form av yogamattor och yogabollar, var alla gjorda av mjuk PVC-plast eller skummad PVC plast.

Ftalaten DIBP var den vanligaste ämnesbristen, vilken hittades i 6 av de 36 varor som analyserades för ftalater. Halten av DIBP varierade från ca 0,2-32 viktprocent i de olika varorna. En av 36 varor som vi analyserade för kortkedjiga klorparaffiner innehöll SCCP i en halt högre än gränsvärdet i lagstiftningen (11,8-13,2 viktprocent).

3.1.2 Ämnen på kandidatförteckningen

Mellankedjiga klorparaffiner (MCCP) var det enda ämnet på kandidatförteckningen som vi hittade i halter över 0,1 viktprocent, undantaget ämnen som samtidigt omfattas av begränsningar (exempelvis DIBP och SCCP). Totalt hittade vi MCCP i sju varor. Även dessa varor utgjordes av yogamattor och yogabollar som bestod av mjuk PVC-plast eller skummad PVC plast. Halten av MCCP varierade från ca 0,3-26 viktprocent i de olika varorna. Enligt artikel 33 i Reach-förordningen ska leverantörer lämna information om särskilt farliga ämnen till yrkesmässiga kunder, om de ingår i en halt över 0,1 viktprocent i en vara. Inget av företagen hade lämnat information om förekomsten av ämnen på kandidatförteckningen enligt vad som framkom i vår efterföljande kommunikation med företagen. Ingen av varorna var vid inspektionstillfället anmälda till SCIP-databasen. Samtliga företag uppgav att anledningen till att de inte informerat sina kunder eller anmält varan till SCIP-databasen var att de inte kände till innehållet av MCCP i varan.

I Figur 2 nedan illustreras resultaten för samtliga analyserade varor, både vad gäller ämnesbrister och ämnen på kandidatförteckningen i Reach i en halt över 0,1 viktprocent.

Figur 2. Figuren visar antal varor som analyserades för respektive ämne/ämnen och i hur många varor vi hittade de olika ämnena över gällande gränsvärde, alternativt över 0,1 viktprocent för ämnen som enbart finns med på kandidatförteckningen.

Resultatet visar att samtliga brister som påträffats av överskridna begränsningar eller bristande information om ämnen på kandidatförteckningen gäller mjukgörande ämnen. För övriga kontrollerade ämnen hittade vi dessa (både de begränsade ämnena och ämnena på kandidatförteckningen) under gränsvärdena i lagstiftningen.

En vara analyserades för silver då det fanns ett påstående om antibakteriell effekt. Produkten skulle därför kunna klassas som en biocidbehandlad vara och ska därför vid ett sådant påstående, enligt märkningsreglerna i artikel 58 i BPR, vara märkt på ett särskilt sätt. Det visade sig dock genom kommunikation med leverantören att det var ett material som hade naturligt antibakteriella egenskaper och innehöll därför inget tillsatt biocidämne.

Fakta om ämnen som hittats i varorna

Ftalater är en grupp ämnen där alla inte är skadliga, men vissa ftalater kan påverka testiklarna och göra det svårare att få barn och vissa är misstänkt hormonstörande. Ett viktigt användningsområde för ftalater är som mjukgörare i PVC-plast.

Kortkedjiga klorparaffiner (SCCP) är skadligt för vattenlevande organismer. Det är också mycket långlivat, bryts inte ned i naturen och är misstänkt cancerframkallande. Ämnesgruppen används bland annat som mjukgörare och flamskyddsmedel i PVC-plast.

Mellankedjiga klorparaffiner (MCCP) finns med på Reach-förordningens kandidatförteckning, eftersom de bl.a. är mycket giftiga för vattenlevande organismer. De kan också vara skadliga för barn som ammas.

3.1.3 Överträdelser kopplat till ämnen enligt olika lagstiftningar och lagrum

Ämnena vi hittade i halter över gränsvärden i det här projektet är begränsade i två olika lagstiftningar: Reach-förordningen och POPs-förordningen.

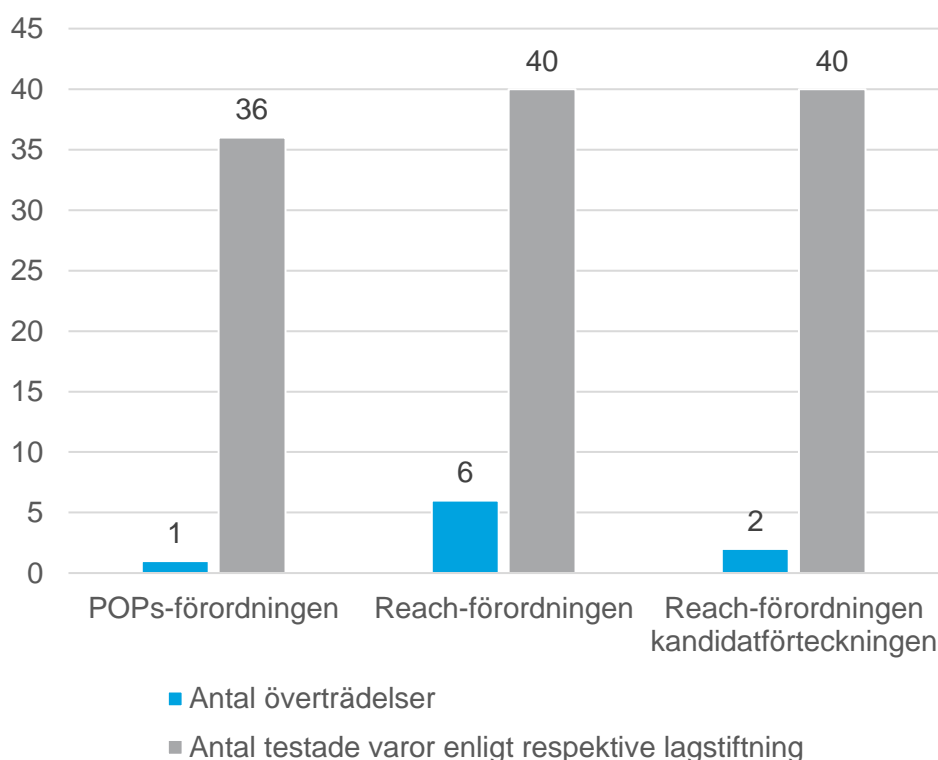
Totalt var det sju varor med brister mot en gällande begränsning i Reach-förordningen eller POPs-förordningen.

Vi hittade ett ämne, SCCP, som begränsas i POPs-förordningen i en vara. Det motsvarar cirka tre procent av varorna som analyserades för ämnen i POPs-förordningen (36 analyserade varor).

Samtliga 40 varor analyserades för ämnen som begränsas i Reach-förordningen: 36 varor för reglerade ftalater och 33 varor för PAH:er. I sex varor hittade vi ftalaten DIBP i halter över gränsvärdet, men vi kunde inte visa på överträdelser för några andra ämnesbegränsningar. Det motsvarar brister i 15 procent av fallen för samtliga varor som analyserats för överensstämmelse med begränsningar i Reach-förordningen.

Vi analyserade samtliga 40 varor för ämnen på kandidatförteckningen, bland annat 36 varor för MCCP och 25 varor för ADCA. För en översikt av samtliga analyserade ämnen/ämnesgrupper på kandidatförteckningen se Figur 2 samt Bilaga 1. Kemiska ämnen Av de analyserade varorna innehöll 7 varor MCCP i en halt över 0,1 viktprocent vilket motsvarar 17,5 procent av varorna analyserade med avseende på ämnen på kandidatförteckningen i Reach-förordningen¹⁰. Fem av dessa varor kom från svenska företag och de två andra varorna kom från internationella marknadsplatser som inte själva är säljare. I samtliga fem fall som rörde svenska företag uppgav det säljande företaget att de inte varit medvetna om innehållet av MCCP. Det var bara två av de sju varorna som hade tillhandahållits till yrkesverksamma kunder utan att information om ämnet överlämnats, en överträdelse enligt Reach-förordningens artikel 33. Detta motsvarar således fem procent av de analyserade varorna. I övriga fall såldes produkterna enbart till slutkonsumenter.

Inget av företagen hade, när så krävdes, anmält varan till SCIP-databasen enligt bestämmelserna i Avfallsdirektivet.

Figur 3. Figuren visar antalet varor som hade överträdelser kopplade till ämnesinnehåll enligt de olika lagstiftningarna. Det var bara 2 av de 7 varorna som hade tillhandahållits till yrkesverksamma

kunder utan att information om ämnet överlämnats, en överträdelse enligt Reach-förordningen - kandidatförteckningen. Testade produkter inkluderar i det här fallet analys på externt laboratorium.

3.2 Marknadskontrollåtgärder

Av de varor som vi kontrollerade så är det 7 varor som bryter mot en begränsning i Reach-förordningen eller POPs-förordningen, vilket resulterade i tillsynsåtgärder mot 8 svenska företag. Av dessa 8 svenska företag är det 4 som, utöver att ha sålt produkter som inte uppfyllt gällande begränsningar, också har tillhandahållit produkter som innehöll ämne på kandidatförteckningen över 0,1 viktprocent. Ett av de företag som hade brustit mot en begränsning i Reach-förordningen hade även brustit gällande information om kandidatämnen till yrkesverksamma kunder samt anmälan till SCIP-databasen. Ytterligare ett svenskt företag har enbart brustit gällande information om kandidatämnen och anmälan till SCIP databasen.

I samtliga fall valde företagen att frivilligt stoppa försäljningen av varorna. I vissa fall valde de även att frivilligt dra tillbaka varorna från företagskunder, till exempel butiker och återförsäljare. Samtliga företag i projektet som hade brister i en eller flera varor fick ett inspektionsbesök där vi diskuterade åtgärder och hur företaget arbetar med frågor rörande kemiska risker med varor. Vi gjorde totalt 9 besöksinspektioner i projektet.

De företag som hade tillhandahållit varor med ämnen på kandidatförteckningen och som hade skyldighet att anmäla dessa till SCIP-databasen, valde frivilligt att göra detta. Det finns ingen straffsanktion knuten till utebliven anmälan till SCIP-databasen, men Kemikalieinspektionen kan förelägga om att detta görs om det inte sker frivilligt.

Vissa av varorna kom från utländska marknadsplatser och då har vi inte möjlighet att utfärda saluförbud utan kan endast informera om bristerna. I just det här projektet var det inga av varorna från de utländska marknadsplatserna som hade brister.

Som tillsynsmyndighet är vi skyldiga att anmäla vissa överträdelser som omfattas av miljöbalken (1998:808) till miljöåklagare. Sammantaget har projektet resulterat i åtalsanmälningar mot 8 svenska företag för olika typer av brott mot miljöbalkens bestämmelser.

Vi anmälde även varor som innehöll begränsade ämnen över gränsvärden i lagstiftningen till Safety Gate¹¹.

¹¹ [Safety Gate: the EU rapid alert system for dangerous non-food products \(europa.eu\)](https://europa.eu/safetygate/)

4 Diskussion

4.1 Begränsade ämnen och ämnen på kandidatförteckningen

I detta projekt valde vi att fokusera på ett fåtal ämnen eller ämnesgrupper som är relevanta för materialen, såsom exempelvis PAH:er samt mjukgörande ämnen. Vi kontrollerade bland annat ämnen där vi ofta ser brister, såsom kortkedjiga klorparaffiner (SCCP) och ftalater (både begränsade och på kandidatförteckningen), samt mellankedjiga klorparaffiner (MCCP) som finns på kandidatförteckningen.

Det var framför allt ftalaten DIBP samt mellankedjiga klorparaffiner som användes som mjukgörare i de kontrollerade varorna. Den vanligaste bristen var den förbjudna ftalaten DIBP i mjuk/skummad plast (6 varor). Endast en vara innehöll SCCP i halt över gränsvärdet i POPs-förordningen.

En snarlik grupp ämnen som finns på kandidatförteckningen i Reach-förordningen och som används på samma sätt som SCCP, är mellankedjiga klorparaffiner (MCCP). I det här projektet var det sju av 36 analyserade varor (motsvarande 17,5 procent) som innehöll ämnesgruppen mellankedjiga klorparaffiner (MCCP) över 0,1 viktprocent. MCCP är en grupp ämnen som används som mjukgörare och flamskyddsmedel i PVC-plast. Vi kontrollerade om företagen hade fått information från sina leverantörer om innehållet av MCCP (enligt kraven i Reach-förordningen) men i inget fall hade de fått informationen. Företagen hade därför inte heller informerat sina egna yrkesmässiga kunder om innehållet av MCCP i varorna, och därmed även själva brutit mot informationsplikten i Reach-förordningen. Detta stämmer väl överens med våra erfarenheter från tidigare kontroll av ämnen på kandidatförteckningen, att företagen ofta inte är medvetna om att dessa ämnen finns i deras produkter och därför inte heller har informerat sina kunder om detta.

Vi har i tidigare tillsyn oftast hittat DEHP och SCCP i mjuk PVC plast, vilka i dessa kontrollerade varor verkar ha bytts ut mot DIBP och MCCP. Begränsning av DIBP tillkom senare än begränsningen av de övriga ftalaterna som ingår i samma post under Reach-förordningen, även om DIBP vid tidpunkten för projektet redan varit reglerad i flera år. MCCP i sin tur är, utöver att det tagits upp på kandidatförteckningen, inte begränsad och därmed tillåten att använda. Men även MCCP kommer med stor sannolikhet att begränsas framöver, och en begränsning av ämnet har diskuterats under flera lagstiftningar, däribland Reach- och POPs-förordningarna. Även om underlaget inom tillsynsprojektet är begränsat, finns det

indikationer som tyder på att detta skulle kunna röra sig om så kallad ”osund substitution”, att ett farligt ämne som reglerats ersatts med ett liknande farligt ämne där regleringen inte hunnit lika långt. Det visar på vikten av att det inom regleringen av farliga kemikalier behövs ett samlat grepp.

7 av de 40 varor som vi kontrollerade i detta tillsynsprojekt innehöll begränsade ämnen i halter högre än gränsvärden i lagstiftningen, vilket i sin helhet motsvarar 17,5 procent. I det här projektet hittade vi inga förbjudna PAH:er. I ett tillsynsprojekt utfört 2016 kontrollerade vi 58 varor, bland annat några yoga/träningsmattor¹² och då hittade vi DEHP i fem varor och DIBP i två varor i halter över 0,1 viktprocent. Dessa ämnen var ännu inte förbjudna i varor, men fanns med på kandidatförteckningen i Reach-förordningen. Totalt var det i 2016 års projekt fem av 58 av de testade varorna (motsvarande 9 %) som innehöll ämnen som omfattades av gällande begränsningar och som alltså inte fick finnas i varor. Projektet hade dock ett annat urval av varor, där man hade en bredare kontroll av varor än endast träningsredskap. Det har dessutom tillkommit begränsningar av ämnen i lagstiftningen sedan det projektet, bland annat för de båda ämnena DEHP och DIBP.

Resultaten ska inte tolkas som en representativ bild av hela marknaden, eftersom vi gör ett riskbaserat urval där vi väljer varor som vi misstänker kan innehålla begränsade ämnen. Studien i sin helhet tyder inte på att lagefterlevnaden inom det här segmentet har förbättrats jämfört med vårt tidigare tillsynsprojekt 2016.

Vi kommer att fortsätta undersöka förekomsten av ftalater och klorparaffiner i kommande tillsynsprojekt.

4.2 Erfarenheter från inspektionsbesök

Vi gjorde inspektionsbesök på alla företag med varor som innehöll för höga halter av begränsade ämnen, totalt nio stycken inspektionsbesök. Under besöket hade vi möjlighet att mer i detalj gå igenom gällande kemikalielagstiftning och diskutera hur de arbetar för att säkerställa att de uppfyller kraven i lagstiftningen. Vi pratade också om åtgärder för de produkter vi granskat som hade brister.

Det framkom vid inspektionerna att tillverkningen av varorna till största delen sker i Asien och att leverantörskedjorna kan vara komplexa. I vissa fall hade ett och samma företag rollen som både importör och distributör. Att välja att inte importera direkt från exempelvis Kina gör att företaget fungerar som distributör i leverantörskedjan och de har därmed inte lika stora krav på sig i lagstiftningen jämfört med kraven på tillverkare och importörer. Distributörer har dock

¹² [Tillsyn 8/17: PAH:er i gummi och plast - Kemikalieinspektionen](#)

fortfarande ett ansvar att försäkra sig om att produkten uppfyller lagkraven. Om den europeiska leverantören inte ställt tydliga krav på sina leverantörer är risken att distributören ändå får produkter i sitt sortiment som inte får finnas på EU-marknaden.

Kunskapsnivån hos företagen vad gäller vilka kemikaliekrav som gäller för varor var varierande och många företag, framför allt de mindre, nämnde att de tyckte att kemikalielagstiftningen är svår att förstå och tillämpa. Vissa företag var enmansföretag medan andra företag var stora aktörer på den svenska marknaden, däribland de företag som sålde varor under eget varumärke. Förutsättningarna att sätta sig in i kemikalielagstiftningen och ställa kemikaliekrav gentemot sina leverantörer kan delvis ha att göra med storlek på företaget; det kan vara svårt för ett litet enmansföretag att få gehör för sin kravställning gentemot sin leverantör och de har inte heller samma ekonomiska resurser vad gäller att anställa personer med rätt kompetens på kemikalielagstiftningsområdet.

Några företag som inspekterades på plats i detta projekt har god kunskap om själva kemikalielagstiftningen och ställer krav på sina leverantörer, men uppföljningen av kraven verkar i vissa fall ha brustit. Det förekom, enligt information vi erhöll från företagen under inspektionen, att företagen hade ställt kraven på sin leverantör och även fått in relevant dokumentation, men att varorna ändå haft ämnen över gränsvärdet i lagstiftningen och/eller ämnen på kandidatförteckningen. I ett fall hade en ändring skett av underleverantör för materialet till varan, utan att företaget fått kännedom om detta.

Flera företag angav vid inspektionen att de ska se över hur de ställer krav på leverantörer och vilka lagstiftningar de ställer krav på. En del företag angav även att de kommer vidareutveckla hur de följer upp att leverantören följer kraven i avtalen genom exempelvis att begära in testrapporter för produkterna.

5 Slutsatser

Vår kontroll visade att det finns yogamattor/yogabollar på den svenska marknaden som innehåller begränsade ämnen i halter över gränsvärdena. Det ämne som vi hittade var främst ftalaten DIBP men även kortkedjiga klorparaffiner (SCCP) i mjuk/skummad PVC plast.

Det är anmärkningsvärt att denna typ av ämnen finns i varor som kommer i direkt hudkontakt, och det är högst önskvärt att få bort dessa ämnen ur varor i kontakt med hud, även om det inte innebär akuta risker för hälsan.

Det är framför allt den totala exponeringen av farliga ämnen som vi utsätts för och faktumet att många av dem har egenskaper som kan ge upphov till hälsoproblem på sikt om man utsätts för dem under en längre tid - eller vid fel tidpunkt i livet - som är problematisk. Ämnena kan också orsaka problem för personer som arbetar med att tillverka varorna samt i avfallshanteringen.

Den lagstiftning som varorna hade ämnesbrister enligt var främst Reach-förordningen men även en vara hade brister enligt POPs-förordningen. Vidare fanns det företag som brast utifrån att de inte fullföljt sina informationsskyldigheter enligt Reach artikel 33 och sin anmälningsskyldighet till SCIP-databasen enligt Avfallsdirektivet.

Vi gjorde besök hos alla företag som hade varor som innehöll för höga halter av begränsade ämnen. Kunskapsnivån var varierande och framför allt de mindre företagen verkade ha sämre förutsättningar att sätta sig in i kemikalielagstiftningen och ställa krav gentemot sina leverantörer.

En svårighet med den här typen av varor är att tillverkningen framför allt sker utanför EU, främst i Asien, där ämnena som är förbjudna inom EU kan vara tillåtna att använda. Det är då upp till företaget som importerar varorna till EU att se till att de klarar kraven i EU-lagstiftningen. Vi ser att det är viktigt att företag som agerar på den svenska marknaden skaffar sig mer kunskap om den kemikalielagstiftning som gäller för deras varor samt ställer tydliga kemikaliekrav mot sina leverantörer och har ett system för uppföljning så att de kan säkerställa att deras varor uppfyller lagkraven.

Genom att dela resultaten från vår kontroll hoppas vi att andra myndigheter kan ta del av våra erfarenheter och utveckla sina egna kontroller.

Kontrollen av reglerade kemikalier i varor är även viktig ur ett konkurrensperspektiv. De kemikaliereregler som finns gäller alla företag och det är resurskrävande för ett företag att arbeta förebyggande för att säkerställa att de själva och deras varor uppfyller kraven. Företag som medvetet eller av oaktsamhet inte arbetar med att säkerställa att kemikaliekraven följs kan i större utsträckning hålla nere kostnaderna och därmed få en konkurrensfördel. Det ökar i sin tur risken för att varor som innehåller farliga kemikalier sätts på marknaden. För att företagen ska konkurrera på lika villkor krävs det att företagen blir uppmärksammade på vilka regler som finns gällande kemikalier i varor och att det blir konsekvenser för de företag som bryter mot reglerna. På så sätt arbetar vi med att det inte ska ge ekonomiska fördelar att strunta i kemikalielagstiftningen. En ökad kontroll av varors innehåll av kemiska ämnen bidrar därför till en rättvis

konkurrens på marknaden. Genom vår kontroll har företagen som ingått i projektet fått ökad kunskap och bättre möjlighet att sälja säkra varor framöver.

6 Råd till konsumenter och företag

6.1 Råd till konsumenter

- Köp varor av bra kvalitet, från kända varumärken och väletablerade företag.
- Undvik att köpa varor från marknadsplatser där säljaren finns utanför EU. Det finns risk att de inte uppfyller kraven i EU-lagstiftningen.
- Om du har köpt en vara som du misstänker innehåller farliga kemikalier, kontakta företaget du har köpt den av. Du kan också höra av dig till oss på Kemikalieinspektionen¹³.
- På vår webbplats finns fler råd om vad du som konsument kan tänka på¹⁴.

6.2 Råd till företag som säljer varor

- Köp endast varor från seriösa leverantörer med dokumenterad kunskap om kemikaliekraven i EU-lagstiftningen för varor.
- Skaffa kunskap om vilka kemikaliekrav som ställs på den typen av varor som du säljer.
- Ställ specifika krav på din leverantör om vilka kemikaliekrav de ska uppfylla och begär in testrapporter som visar att varorna klarar dessa krav. Substitutionscentrum har tagit fram stödmaterial för detta ändamål¹⁵.
- Låt göra egna tester av stickprov för att följa upp kraven du ställt på din leverantör.
- Undvik ämnen på kandidatförteckningen om de inte absolut behöver finnas i de varor du säljer.
- Bevaka Safety Gate¹⁶ för att se i vilken typ av varor som myndigheter hittar brister.
- Om du behöver hjälp, kontakta din branschförening, anlita en konsult eller kontakta oss på Kemikalieinspektionen¹⁷.
- På vår webbplats finns fler råd om vad företag som säljer olika varor kan tänka på¹⁸.

¹³ [Tipsa Kemikalieinspektionen - Kemikalieinspektionen](#)

¹⁴ [Råd till privatpersoner - Kemikalieinspektionen](#)

¹⁵ [Mall för kartläggning av kemikalier i varor | RISE](#)

¹⁶ [Safety Gate: the EU rapid alert system for dangerous non-food products \(europa.eu\)](#)

¹⁷ [Fråga Kemikalieinspektionen - Kemikalieinspektionen](#)

¹⁸ [Ställ kemikaliekrav - varor - Kemikalieinspektionen](#)

Bilaga 1. Kemiska ämnen

I tabellen nedan listas de ämnen som vi har letat efter vid de kemiska analyserna i detta projekt. Vi har inte letat efter alla ämnen i alla varor utan valt ämnen utifrån vilket material varan består av. I tabellen anges vilket regelverk ämnet är begränsat i och vilket gränsvärde som finns i den begränsningen. Observera att ett ämne kan vara begränsat av andra regelverk som vi inte har kontrollerat.

Tabell 3. Tabellen listar ämnen vi har letat efter i projektet, deras CAS-nummer samt regelverk och gränsvärde.

Ämne/ämnen	CAS-nummer	Regelhänvisning och gränsvärde
Benzylbutylftalat (BBP)	85-68-7	Reach-förordningen, Bilaga XVII, p. 51 <i>0,1 viktprocent</i> Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Di(2-ethylhexyl)ftalat (DEHP)	117-81-7	Reach-förordningen, Bilaga XVII, p. 51 <i>0,1 viktprocent</i> Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Dibutylftalat (DBP)	84-74-2	Reach-förordningen, Bilaga XVII, p. 51 <i>0,1 viktprocent</i> Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Diisobutylftalat (DIBP)	84-69-5	Reach-förordningen, Bilaga XVII, p. 51 <i>0,1 viktprocent</i> Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Di-n-oktylftalat (DNOP)	117-84-0	Reach-förordningen, Bilaga XVII, p. 52 <i>0,1 viktprocent</i>
Diisodecylftalat (DIDP)	26761-40-0 68515-49-1	Reach-förordningen, Bilaga XVII, p. 52 <i>0,1 viktprocent</i>
Diisononylftalat (DINP)	28553-12-0 68515-48-0	Reach-förordningen, Bilaga XVII, p. 52 <i>0,1 viktprocent</i>
Dihexylftalat (DHP)	84-75-3	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Di(2-metoxietyl)ftalat (DMEP)	117-82-8	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Dipentylftalat (DPP)	131-18-0	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Di(grenade och raka C7-C11)alkylftalater (DHNUP)	68515-42-4	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
1,2-Benzendikarboxylsyradihexylester, grenad och rak	68515-50-4	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Di(grenade C6-8)alkylftalater	71888-89-6	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>

Ämne/ämnen	CAS-nummer	Regelhänvisning och gränsvärde
Di-C6-10-alkylftalat och di-C6-C8-C10 alkylftalat 68515-51-5 68648-93-1 som innehåller >0,3 % dihexylftalat	EC nr. 201-559-5	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Bly	7439-92-1	Reach-förordningen, bilaga XVII, p. 63 <i>0,05 viktprocent</i> Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Kadmium	7440-43-9	Reach-förordningen, bilaga XVII, p. 23 <i>0,01 viktprocent</i> Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Alkaner, C10-13, klorerade (SCCP) (kortkedjiga klorparaffiner)	85535-84-8	POPs-förordningen <i>0,15 viktprocent</i> Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Alkaner, C14-17, klorerade (MCCP) (mellankedjiga klorparaffiner)	85535-85-9 198840-65-2 1372804-76-6	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Polycykliska aromatiska kolväten (PAH)	Flera olika	Reach-förordningen, bilaga XVII, p. 50 <i>1 mg/kg eller 0,0001 viktprocent</i>
Azodikarbonamid (ADCA)	123-77-3	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
N,N-dimetylformamid (DMF)	68-12-2	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Formamid	75-12-7	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Silver	Flera CAS-nummer	Biocidförordningen <i>Vid innehåll av ett biocidämne krävs i vissa fall märkning på varan.</i>

Bilaga 2. Kontrollerade varor

Tabellerna nedan visar en sammanställning av granskade företag och varor i projektet. I flera fall där vi inhandlat varor från butiker har det visat sig att de haft svenska leverantörer. I tabellerna anges då först företaget vi köpt varan av och även vilket företag de köpt in varan från.

Vi har enbart genomfört stickprovskontroller av företagens varor och enbart analyserat vissa ämnen. Vi har inte kontrollerat att varorna uppfyller kraven i alla lagstiftningar de omfattas av.

Kolumnen *Begränsat ämne över haltgräns* har olika koder/markeringar.

Fetmarkerad text innebär att ämnet fanns i en halt över gränsvärdet i Reach-förordningen eller POPs-förordningen. *Kursiv text* innebär att ämnet inte är förbjudet men finns med på kandidatförteckningen i Reach-förordningen och hittades i varan i halt över 0,1 viktprocent. ”Nej” innebär att vi inte hittade något ämne som vi letade efter i de kemiska analyserna.

I den första tabellen visas de varor där vi hittade för höga halter begränsade ämnen, samt de varor som innehöll ämnen på kandidatförteckningen. För dessa finns en bild på produkten. I den andra tabellen visas varor som inte innehöll för höga halter begränsade ämnen. Varorna presenteras i företagets bokstavsordning.

Tabell 4. Varor där vi hittade för höga halter av begränsade ämnen, och varor som innehöll ämnen på kandidatförteckningen.

Varans namn	Bild på varan	Artikel-nummer / EAN-kod /annat id-nummer	Företag	Begränsat ämne över haltgräns
KG Physio Yoga Mat (Yogamatta halkfri)		X000MCGMS3	Amazon www.amazon.se/	MCCP
Gym ball 70 cm. svart – Refit		T194070 / 7340170404417	Apotea AB (inköpt från Hammarsborg Life AB) www.apotea.se	DIBP MCCP
Yogamatta svart – Reebok		310736101 / 88565201086	Apotea AB (inköpt från Livingsport A/S) www.apotea.se	DIBP
Iron gym exercise ball – Iron gym		6430043471859	Health and Sports Nutrition Group HSNAB (inköpt från Sport nation AB) www.gymgrossisten.com	DIBP
Yoga ball – HMS		41605 / 5907695522822	Hemfint Kristianstad AB www.hemfint.se	DIBP MCCP
Yoga matta – HMS		41120 / 5907695522235	Hemfint Kristianstad AB www.hemfint.se	SCCP MCCP
Exercise mat 183x61x1 cm – Kayoba		19758 / 7330571529598	Jula AB www.jula.se	MCCP

Varans namn	Bild på varan	Artikel-nummer / EAN-kod / annat id-nummer	Företag	Begränsat ämne över haltgräns
Fitnessmatta / Yogamatta		8649859 / S864985900002 / 20000619403412	Light in The Box www.lightinthebox.com	MCCP
Träningsmatta 185x61x1,5 cm		75101226 / 7331121170888	Rusta AB www.rusta.com	MCCP
Gymboll 65 cm		751101100301 / 7331121398749	Rusta AB www.rusta.com	DIBP
Pilatesboll lila		32065551335517	Stadium Sverige AB (marknadsförd på Stadiums marknadsplats såld av Thunder Fitness) www.stadium.se	DIBP

Tabell 5. Varor som inte innehöll för höga halter av begränsade ämnen.

Varans namn	Artikelnummer / EAN-kod / annat id-nummer	Företag	Begränsat ämne över haltgräns
Fitfort Resistance Bands Set (Motståndsbands)	X001LCHM4L	Amazon www.amazon.se/	Nej
Umbro Pilatesboll Röd 75 cm	26937 / 8711252269375	Apothem www.apohem.se	Nej
GAIAM 6mm Yoga Mat	18713613332 / 018713613332	Apothem www.apohem.se	Nej
Mönstrad yogamatta, 4mm – Biltema	14959	Biltema www.biltema.se	Nej
Gymboll 65 cm – Biltema	147711	Biltema www.biltema.se	Nej
Securemax ball – Sissel	8624439 / 4250694715292	Decathlon Sverige AB www.decathlon.se	Nej
Comfort yoga mat – Kimjaly	4531469 / 3583787413319	Decathlon Sverige AB www.decathlon.se	Nej
PVC yoga mat black – Nordic Strength	Okänt	Fitness & Nutrition ApS www.billigfitness.se	Nej
ABS ball black 55 cm – Nordic Strength	Okänt	Fitness & Nutrition ApS www.billigfitness.se	Nej
YOGAMATTA Trendy yoga LATEXFRI	9020 / 4020676003392	Göran Sjödén Rehab Shop AB www.rehabshop.se	Nej
Bureba pilatesboll orange 55 cm orange	7030OR / 4020676004986	Göran Sjödén Rehab Shop AB www.rehabshop.se	Nej
All-round Yogamatta Yogiraj	1166532 / 7350096051121	Happy Green AB www.happygreen.se	Nej
Power grip hard – Casall	3100398 / 7323343482924	Happy Green AB www.happygreen.se	Nej
FitnessBall black – Abillica	120768 / 7051943732872	Happy Green AB www.happygreen.se	Nej
Excercise mat – Casall	53304448 / 7323343808748	Health and Sports Nutrition Group HSNG AB www.gymgrossisten.com	Nej
Gymnastic ball – Energetics	615473 / 7624769301203	Intersport AB www.intersport.se	Nej
Yoga mat – Energetics	1405339 / 7624769403785	Intersport AB www.intersport.se	Nej
Träningsboll 65 cm – Kayoba	003196 / 7330571342296	Jula AB www.jula.se	Nej
Yogamatta L183xB61xH0,4 cm – Kayoba	002967 / 7330571343965	Jula AB www.jula.se	Nej
Warrior yogamatta II –Yoga mad	201974 / 5060045905895	Klubbensport i Sverige AB www.klubbensport.se	Nej
Triadball Pilatesboll	80-12TX / 8001698062129	Klubbensport i Sverige AB www.klubbensport.se	Nej

Varans namn	Artikelnummer / EAN-kod / annat id-nummer	Företag	Begränsat ämne över haltgräns
Gummiband med handtag 120 cm	75101329 / 7331121301633	Rusta AB www.rusta.com	Nej
Yogamatta svart – Soc	310736102 / 310736102101	Stadium Sverige AB www.stadium.se	Nej
Yoga mat Smoke green/dust blue – Myprotein	13149565 / 5059883086163	The hut Ltd. www.myprotein.se	Nej
Eco friendly TPE Yoga mat	Okänt	Wish www.wish.com	Nej
Yoga mat eco – Abilica	300441 / 7051943004412	XXL Sport och Vildmark AB www.xxl.se	Nej
Yogamatta Grön – ProShape	5000797 / 7392584907978	ÖoB (Runsven AB) www.öob.se	Nej
Yogaboll 75cm – ProShape	5003895 / 7392584938958	ÖoB (Runsven AB) www.öob.se	Nej
Träningsband 2p – ProShape	5000792 / 7392584907923	ÖoB (Runsven AB) www.öob.se	Nej

Ordlista

Ord	Förklaring
Biocidförordningen EU nr 528/2012 och regler som gäller för biocidbehandlade varor – även förkortad BPR	<p>Varor som är behandlade med biocidprodukter innehåller ämnen som kan vara farliga eller giftiga för människor och miljö. Därför får varorna endast vara behandlade med tillåtna ämnen för att få släppas ut på marknaden och säljas inom EU, enligt EU:s biocidförordning. Dessutom får varor som tillverkas inom EU endast behandlas med tillåtna biocidprodukter.</p> <p>En biocidbehandlad vara måste märkas med tydlig och lättläst information. Detta gäller alla varor som</p> <ul style="list-style-type: none"> • säljs med ett påstående om att varan har en särskild funktion • är behandlade med ett verksamt ämne där det krävs i godkännandet av ämnet. <p>Den behandlade varan ska märkas med att varan innehåller en biocidprodukt och vilka verksamma ämnen som ingår i produkten och med relevant bruksanvisning och försiktighetsåtgärder, om detta är nödvändigt för att skydda människor, djur och miljö.</p>
Distributör	Distributör är ett samlingsbegrepp för exempelvis grossister, återförsäljare och detaljhandlare. Du är distributör om du köper in en kemisk produkt eller en vara från ett företag, antingen i Sverige eller inom EU, i syfte att sälja den vidare till konsumenter eller andra företag. Det gäller oavsett om du säljer direkt från ett lager, i butik, i varuhus eller via internet. Köper du kemiska produkter eller varor från länder utanför EU betraktas du som importör.
EVA-plast	Plast gjord av etenvinylacetat
Kandidatförteckningen	Kandidatförteckningen är en lista med för närvarande 240 särskilt farliga ämnen. Den är en del av den europeiska kemikalielagstiftningen, Reach, och uppdateras med nya ämnen två gånger årligen.
Marknadsplats	En tjänsteleverantör som gör det möjligt för säljare att sälja direkt till konsumenterna via en marknadsplats online. Marknadsplatsen förmedlar bara produkterna och är inte ansvarig för dessa. Till exempel Amazon och Fyndiq.
POPs	Persistent Organic Pollutants. Långlivade organiska föroreningar. Förordning (EG) nr 2019/1021
PU-plast	En plast som görs av polyuretan.
PVC-plast	Polyvinyl Chloride (polyvinylklorid). En sorts plast som kan göras mjuk med tillsats av mjukgörare.
Safety Gate	Safety Gate är en EU-gemensam databas dit marknadskontrollmyndigheter anmäler produkter med allvarliga risker. https://ec.europa.eu/safety-gate/
SCIP-databasen	SCIP står för Substances of Concern In Products. SCIP-databasen är en databas dit företag måste anmäla varor som innehåller 0,1 viktprocent eller mer av ämnen upptagna på kandidatförteckningen.
SVHC	Substances of Very High Concern, benämns "särskilt farliga ämnen" på svenska. Är synonymt med ämne upptaget på kandidatförteckningen enligt artikel 59 i Reach-förordningen.
Reach	Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals. Registrering, utvärdering, tillstånd och begränsningar av kemiska ämnen. Förordning (EG) nr 1907/2006
XRF	X-Ray Fluorescence. Med testinstrument som bygger på denna teknik kan man med hjälp av röntgenstrålning mäta vilka grundämnen som förekommer i ytan av ett material och ungefär hur mycket av ämnet som materialet består av.

Kemikalieinspektionen

Box 2, 172 13 Sundbyberg
08-519 41 100

Besöks- och leveransadress

Löfströms Allé 5, 172 66 Sundbyberg
kemi@kemi.se

www.kemikalieinspektionen.se

KEMI
Kemikalieinspektionen